

УДК 336.77:338

В. П. ПАНТЕЛЄСВ, М. Г. ЛЕПІЛІН

ЄДИНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПАРАДИГМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Обґрунтовано вперше положення до єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єктів підприємництва.

Ключові слова: парадигма фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, сфера дії, конфлікт відносин, єдиний підхід, положення.

For the first time the provisions that confederated approach to do formation of the paradigm of the financial safety subject's enterprise have been allocated in this article.

Key words: paradigm of the financial safety subject's enterprise, area of action, strake of relationship, provisions that confederated.

Діяльність суб'єктів підприємництва здійснюється не тільки в умовах систематичного фінансового ризику господарювання, але також в умовах визначеності вичерпаних податків і зборів, що справляються в Україні [1]. Для забезпечення фінансової безпеки суб'єктам пропонуються самофінансування, створення фінансового покриття чи відшкодування негативних фінансових результатів платежами з власного резервного фонду, страхування кредитів і депозитних ризиків, фінансової відповідальності недосягнення рівня рентабельності – існуючі інструменти парадигми фінансового менеджменту [5]. Нові ідеї отримання фінансового захисту власного стану в суб'єкті виникають під впливом неочікуваних парадоксальних ситуацій виконання фінансового циклу господарчих операції, коли виявляється незвичний кінцевий фінансовий результат. Нова парадигма внутрішньогосподарського контролю сформована і відрізняється із сучасною парадигмою державного фінансового контролю [6].

На даний час парадигма фінансової безпеки суб'єктів підприємництва відсутня, формується суб'єктами інтуїтивним пошуком ґрунтованої ланки фінансової безпеки відокремлено [3]. Зв'язок з науковими завданнями теми дослідження полягає в запропонованні положень до єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та інструментів досягнення. Зв'язок з практичними завданнями є в наданні діючих загальних засад єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та застосування співвідношення з бухгалтерським обліком.

М. Білик означив особливості стабільної діяльності суб'єктів підприємництва різних галузей України в їх фінансовій безпеці [2]. Ю. Воробйов та О. Блажевич пропонують основні засади фінансової безпеки організацій рекреаційної сфери, які надруковані в науковому віснику [3]. В. Глушевський розкрив методологічні основи концепції управління ризиками підприємницької діяльності різних суб'єктів на ринку з боку теорії безпеки [4]. Ю. Кракос і Р. Разгон підкреслили особливості управління

фінансовою безпекою підприємств машинобудівної галузі на практиці [5]. В. Пантелєєв надав напрямки та запропонував нову парадигму внутрішньогосподарського контролю для суб'єктів підприємництва [6]. Ю. Цал-Цалко уточнює алгоритми і інструменти фінансового аналізу господарчої діяльності суб'єктів підприємництва [7].

Є. Панченко та М. Дамаскіна узагальнили інвестиційний ризик-менеджмент транснаціональних корпорацій, сформував положення парадигми XXI ст. у спільної наукової праці [8]. Проблеми фінансової безпеки суб'єктів підприємництва почали досліджуватися через виникнення питань: оскарження аудиту власного капіталу суб'єктів, ревізії дивідендної політиці, визначення сфери контролю фінансової діяльності суб'єкта як платника податку та зборів, зміни вектору ділової мети (фінансового ефекту). Займатися цими питаннями щодо усунення фінансових недоліків формування зросту власного капіталу суб'єктів, попередження ситуацій фінансового шахрайства з ліквідними активами господарів з боку оточення, усунення господарських правовідносини з суб'єктами, які не мають намір одержати фінансовий ефект у результаті підприємництва, надано системі фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, забезпеченої власною парадигмою.

Мета статті – визначити положення до єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, розвинути сферу дії парадигми, навести загальні засади до єдиного підходу.

Несприятливі фінансові ситуації не піддаються прогнозуванню, затверджується фаталістична парадигма інвестиційного ризик-менеджменту минулого віку, яка утворила фінансовий підхід до визначення раціонального співвідношення між можливими втратами активів та прибутків, з одного боку, та страховими преміями – з іншого [8]. Відстеження фінансової рівноваги суб'єктів, пошук страхових гарантів у запобіганні неминучих втрат власного капіталу, ретельне запобігання вилучення грошових коштів в умовах невизначеності ситуації – поведінкова парадигма стабільної фінансової діяльності підприємств [2]. Параметри сучасної парадигми внутрішньогосподарського контролю – застосування нефінансових показників, підтримання контрольної функції бухгалтерського обліку, використання ґносеологічного підходу та імперативного характеру заходів з контролю [6].

Усунення контагіальних (інфекційних) ризиків перебільшенні співвідношення між запозиченим та власним капіталом, визначення капіталу з чіткими показниками фінансової нестабільності, відмова пропонування неіснуючих товарів і послуг на ринку, використання відмінності цін на кредитні ресурси – позиції інституціональної парадигми фінансового розвитку [4]. Аспекти парадигми фінансової безпеки розглядаються при розробці фінансової політики підприємства, управлінні фінансами, де фінансова безпека є однією зі складових системи економічної безпеки суб'єктів підприємництва [3]. Здатність самостійно забезпечити фінансову стратегію відповідно до цілей корпоративної стратегії в умовах невизначеного й конкурентного середовища формує рівноважний і стійкий, достатньо фінансово незалежний стан суб'єктів – пропонує парадигма розробки системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Стійким вважається стан, коли всі нефінансові активи є власними, а фінансові – позиковими [5].

На думку науковців, якщо визначити та розвинути сферу дії парадигми, можливо навести загальні засади до єдиного підходу її формування. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва регулює відносини, що виникають між власниками фінансів суб'єкта та самим суб'єктом з метою збільшення ринкової вартості власного капіталу суб'єкта при вилученні дивідендів, процентів за розміщення (вкладення) коштів. Справлення податків і зборів, порядок їх адміністрування податковими органами встановлює відносини, що виникають між суб'єктом підприємництва та державними фінансами з метою справлення фіскально достатнього навантаження на суб'єкт. У табл. 1 наведено сферу дії парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва та відповідні конфлікти відносин і фінансових інтересів при господарюванні на ринку.

Таблиця 1

Сфера дії парадигми суб'єкта підприємництва та конфлікт відносин і фінансових інтересів при господарюванні на ринку

<i>Сфера дії парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва</i>	<i>Конфлікт відносин і фінансових інтересів при господарюванні на ринку</i>
Власники фінансів суб'єкта та суб'єкт	Отримання дивідендів власниками – надання рефінансування суб'єкта
Державні та місцеві фінанси і суб'єкт	Надходження коштів до бюджетів – зменшення податкового навантаження
Фінансовий менеджмент суб'єкта та суб'єкт	Одержання валового доходу – отримання чистого прибутку і власного капіталу
Суб'єкти підприємництва та суб'єкт	Довгострокове пільгове комерційне кредитування – авансування заказів
Власники фінансів суб'єкту та фінансовий менеджмент суб'єкта	Збільшення резервного капіталу – безоплатне поповнення коштів статутного фонду
Державні та місцеві фінанси і фінансовий менеджмент суб'єкта	Безповоротність вилучення податків, мита та зборів – усунення мультиплікації податків, достовірності визначення

Питання нецільового формування, використання дебіторського чи кредиторського боргів, фінансових зобов'язань суб'єктів з метою легалізації фінансового шахрайства встановлює відносини, що спричинені власною життєдіяльністю суб'єкта підприємництва та гегемонісько-силовими подіями фінансового менеджменту. Упровадження еквівалентності фінансових відносин між суб'єктами підприємництва на ринку з метою отримання стабільного та рівноважного прибутку кожним господарем, усунення похідних фінансових зв'язків, що виникають у середовищі легітимних фінансових відносинах розглядаються як проблеми фінансової безпеки між самими суб'єктами підприємництва. У табл. 2 викладено загальні засади єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва та їх співвідношення з бухгалтерським обліком суб'єкта господарювання.

Таблиця 2

Загальні засади єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва та співвідношення з бухгалтерським обліком

<i>Загальні засади єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва</i>	<i>Співвідношення з бухгалтерським обліком суб'єкта господарювання</i>
Визначеність множинності існуючих елементів грошових потоків	Контроль обороту рахунків: 10,28,30,31,36,63
Установлення грошовій амплітуди впливу елементів до результату	Сальдо обороту періоду рахунків 30+31+36 (Кт - Дт)
Визнання межі відповідальності елементів грошових потоків	(Кт36/Дт36- 1,00) чи (Кт31/Дт31+Кт36/Дт36 – 2,00)
Невідворотність усунення дефіциту грошових коштів	Виключення від'ємного сальдо 30, 31 рахунків грошами з Дт40, Дт44 чи Кт79 рахунків

Самостійно забезпечити на ринку власну фінансову безпеку суб'єкт підприємництва змушений в умовах невизначеного й конкурентного середовища. Корпоративна фінансова стратегія окремого суб'єкта на ринку знехтує як солідарну фінансову безпеку суб'єктів, так і їх тимчасово рівноважний, стійкий, фінансово незалежний стан. У табл. 3 викладено положення до єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та інструменти досягнення.

Таблиця 3

Положення до єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та інструменти досягнення

<i>Положення до єдиного підходу формування парадигми</i>	<i>Інструменти досягнення</i>
Визнання фінансової користі власника корпоративних прав	Розрахунок за стандартами бухгалтерського обліку
Установлення примата податкового навантаження	Застосування Податкового кодексу України
Фінансова відповідальність за порушення фінансового стану	Виконання Господарчого кодексу України
Фінансова відповідальність за порушення підприємницької діяльності	Забезпечення державою конкурентоспроможності суб'єктам підприємництва

З урахуванням вищевикладеного матеріалу можна зробити такі висновки.

Сфера дії парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва має шість властивих компонентів, що відповідні самостійним конфліктам відносин і фінансовим інтересам.

Загальні засади єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва означені чотирма напрямками та мають співвідношення з бухгалтерським обліком.

Інструменти досягнення визначають положення до єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку такі:

– розвинути сферу дії парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва до дванадцяти компонентів та визначати приховані конфлікти відносин, замасковані фінансові інтереси;

– загальні засади єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва означити як десять напрямків, що мають зв'язок з бухгалтерським обліком;

– положення до єдиного підходу формування парадигми фінансової безпеки суб'єкта підприємництва удосконалити з чотирьох до восьми з модифікацією інструментів досягнення.

Література:

1. Про основи національної безпеки України : Закон України (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 15 грудня 2005 р. № 3200-IV, від 1 липня 2010 р. № 2411-VI) // ВВР України. – 2010. – № 7. – С. 25–33.

2. Білик М. Д. Роль стабільної діяльності підприємств у їх фінансовій безпеці / М. Д. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 4 (83). – С. 129–133.

3. Воробйов Ю. М. Фінансова безпека організацій рекреаційної сфери / Ю. М. Воробйов, О. Г. Блажевич // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2010. – № 2. – С. 12–19.

4. Глущевський В. В. Методологічні основи концепції управління ризиками підприємницької діяльності / В. В. Глущевський // Фінанси України. – 2009. – № 10. – С. 116–124.

5. Кракос Ю. Б. Управління фінансовою безпекою підприємств / Ю. Б. Кракос, Р. О. Разгон // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 1. – С. 86–97.

6. Пантелеев В. П. Нова парадигма внутрішньогосподарського контролю / В. П. Пантелеев // Науковий Вісник ДАСОА. – 2008. – № 1. – С. 37–44.

7. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підруч. / Ю. С. Цал-Цалко. – 2-ге вид., доп. – Житомир : ЖОО ГО “Спілка економістів України”, 2009. – 516 с.

8. Панченко Є. Інвестиційний ризик-менеджмент транснаціональних корпорацій : парадигма ХХІ століття / Є. Панченко // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2010. – № 1. – С. 22–27.